Josep Domènech Ponsatí, nascut a Sant Feliu de Guíxols l'any 1966, ha publicat, ara per ara, tres llibres de poesia: *Cap a un dic sec* (Emboscall, 2004), *Desdiments* (Pagès Editors, 2006) i *Apropiacions degudes & Cia* (Edicions 62, 2007). Com a traductor del brasiler al català ha tingut la sort de poder reproduir (amb totes les rèpliques hagudes i per haver que calguin; si tot plegat ha quallat o no ja són figues d'un altre paner) autors com ara Armando Freitas Filho, Clarice Lispector, Ronald Polito i Marilene Felinto, per esmentar només un de tants pòquers d'asos possibles.

La traducció poètica com a miratge cregut

Hi ha moltes maneres de començar una història. Fot-li, doncs. Hi havia una vegada un subjecte sense gaire predicament, acabat de divorciar, desfogant-se (foc en salves) en una «casa privada» a Girona. I ensopegant («no meio do caminho tinha uma pedra») una brasilera, la Sônia. «¿Fas petons?», li pregunta abans de res. Obté un «depèn» prou esperançador com a resposta. A posteriori afirmarà que d'aquí plora la criatura. O dit altrament, amb un vers de Malcolm Lowry: «Ah, that I had never suffered this treacherous kiss». És a dir: tot va néixer anant de *cliques*. Se'n va a viure a Màlaga. Classes de portuguès amb una *granaína* que discrepa de les seves solucions tropicals. Primers passos translaticis. A São Paulo, com a professor d'espanyol (un xic a contracor: lixiviats del catalanisme, al capdavall), fa traduccions de doble sentit. Com un boig. Passa el temps i, iterades, hi passen *garotas de programa* sense, però, cap programa de vida. Reflexiona sobre l'anomenada *aporia de la traducció* com a mirall de la de la (ara semblo *queco*!) vida: haver de triar tan sols una barnilla del vano. Debades. (Parafrasejant Guimarães Rosa: qualsevol traducció, ja de per si, traspua penediments i recances; parafrasejant Clarice Lispector: les traduccions són sempre vigílies.) Escriu dues màximes mínimes (i encara gràcies) que fan al cas. La primera: «Un bon traductor és un etern cagadubtes resolutiu». I la segona: «El traductor sempre sembla en Pepito-va-de-curt». Arriba a la conclusió que s'ha de renunciar a la traducció ideal. Tenint en compte la insatisfacció que provoca qualsevol resultat, ¿es pot mantenir que la traducció poètica, en realitat, no existeix? En darrer terme, està mínimament convençut que, pagada de si mateixa, tota traducció hauria de ser un miratge cregut. Creu-t'ho!

Per a més inri, aquest text que acabeu de llegir no és sinó una reducció accelerada (tret tot l'oxigen, n'ha quedat la rapa) d'una conferència, escrita originalment en brasiler, feta a la Casa das Rosas, al número 37 de l'avinguda Paulista de São Paulo, el novembre del 2008. [N. del t.]